Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНО: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 145. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 30-го ЛИПНЯ (JULY) 1955. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 145. VOL. LXII.

КОНҐРЕС ЗМЕНШИВ ДОПОМОГУ ЗАКОРДОНОВІ НА 563 МІЛЬЙОНИ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів і Сенат прийняли законопроєкт про допомогу закордонові в сумі 2,703,341,750 долярів, призначену на фінансовий рік — від 1 липня 1955 року. Ця сума на 563,300,000 долярів менша від тієї, якої домагався президент Айзенгавер. Але в дійсності це зменшення не буде таке велике, бо Пентагон має 302,000,000 долярів з попередніх років, які не були видані на цілі допомоги закордонові, і які треба б було звернути до державної скарбниці, коли б Конґрес не дозволив ужити на допомогу закордонові. В дійсності на допомогу закордонові призначена в цьому фінансовому році сума 3,005,341,750 долярів. Внаслідок цього допомога закордонові зменшена в дійсності тільки на 261,000,000 долярів. Окрема конґресова конференція, складена з представників Сенату і Палати Репрезентантів узгіднила законопроєкти — прийняті Сенатом і Палатою Репрезентантів. Сенат ухвалив був на допомогу закордонові 3,205,341,750 долярів, а Палата тільки 2,638,741,750 долярів. Демократичні сенатори критикували уряд за те, що аж 302,000,000 долярів залишилося з допомогових фондів, які аж тепер виявлено. Републіканський сенатор Гейден боронив уряд, заявляючи, що не завжди можна точно передбачити, якої суми потребують наші закордонні союзники. Сенатор Еверет Дірксен сказав, що це вина Конґресу, який не подбав про відповідну контрольну систему видаваних грошей з ухваленого бюджету. Ухвалений Конґресом законопроєкт відослали до підпису президента.

Збільшується число захворінь на поліо

Вашингтон. — Уряд Публічного Здоров'я ЗДА повідомляє, що в тижні, який закінчився 23 липня, число захворінь на поліо виносило 812, а в тижні, який закінчився 16 липня — тільки 567. В усіх округах це збільшення числа захворілих на поліо нормальне в цьому часі, але в стейтах Нової Анґлії воно вище від нормально „сезонового". Уряд Здоров'я зазначує, що найбільше захворінь на поліо стверджено в районі Бостону, але там ще немає такого числа цієї недуги, щоб можна було говорити про епідемію. Гадають, що на збільшення числа захворінь могли мати вплив ті спеки, які панували в останніх днях. Також і в інших північних стейтах, де була спека, збільшилося число випадків полія, нпр. в стейті Висконсин було 40 захворінь на цю недугу, а в тижні давнішнім — тільки 14. В Ню Йорку були 42 випадки, а в давнішнім тижні — 43. Батьки повинні дбати про дітей та всі підозрілі випадки негайно голосити лікареві.

Однодолярова мінімальна платня зобов'язуватиме від 1 березня 1956 року

Вашингтон. — Окрема конференція представників Сенату й Конґресу погодилася на тому, щоб однодолярова мінімальна платня за годину праці зобов'язувала від 1 березня 1956 року. Таким чином вирівняно різницю між законопроєктами Сенату й Палати Репрезентантів. Конференція погодилася також на те, щоб з цього законопроєкту викинути пункти про збільшення мінімальної платні в Порто Ріко, де мінімальна платня є різна, — залежно від роду промислу. Ці зміни мусять ще прийняти обидві палати Конґресу, а пізніше закон має підписати президент Айзегавер. Гадають, що президент підпише цей законопроєкт, хоч він рекомендував Конґресові, щоб збільшити мінімальну платню з 75-ох центів до 90-ох.

Зменшення числа смертних випадків від пістряка

Ню Йорк, Н. Й. — Статистика Метрополітальної Забезпеченевої Компанії стверджують, що в останній декаді число смертних випадків від пістряка зменшилося на 9 — 18 відсотків. Число осіб у віці від 25 до 34-го року які померли на пістряка, зменшилося на 9 відсотків, а осіб у віці від 35 до 44 року — на 18. Найменше чоловіків вмирали на цю недугу в віці 15—24 років, в віці 25—34 років число смертних випадків навіть трохи збільшилося. Тому невільно думати, що пістряк — це недуга середнього і старшого віку. Число чоловіків у віці від 35 до 44 років, які померли на пісряка, було без зміни в порівнянні з станом з-перед 10-ох років. У жінок стверджено зменшення числа смертних випадків, спричинених пісряком шлунку та діточих органів. В Митрополітальній окрузі на пістряка в минулому році померло більше як 20,000 осіб у віці від 15 до 44 років.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** заявив на пресовій конференції, що коли все добре піде, то він десь коло Різдва вже четвертий раз буде дідусем: таку добру новинку розповіла йому його невістка — жінка його сина майора Джана Айзенгавера. Джан і Варвара Айзенгавери мають вже троє дітей: Дейвіда (7 років), Варвару-Анну (5) і Сузанну Елейну (3).

● **Бувший секретар праці** 61-річний Мартин П. Деркін перейшов операцію мозку в Джорджтавнському шпиталі в Вашингтоні. Минулого вересня йому оперували нарість в мозку. Його лікар наказав родині пацієнта прибути до нього після операції, бо стан Деркіна дуже поважний.

● **81-річний Кнут Лонґфілд** зомлів на вулиці, у Сідер Репідс, Айова. Коли його привезли до шпиталю, то побачили, що він одягнений у вовняні штанці, довгу вовняну спідню сорочку, вовняну камізельку і грубий, вовняний светер. Тим часом термометер показував 98 ступнів.

● **Палата Репрезентантів** прийняла законопроєкт, згідно з яким стейти зможуть організувати свою власну міліцію, коли б під час війни Крайова Ґвардія була покликана до федеральної служби.

● **Сенат прийняв** законопроєкт, який дозволяє молоти зернові запаси на муку та роздавати її безробітним людям, які цього потребують.

● **Велику залю** в Карнеґі Голл у Ню Йорку резервують на один день цієї осени для совєтського піяніста Дейвіда Ойстраха, який має прибути на концертові виступи до ЗДА. Гадають, що деякі музики з ЗДА поїдуть до Москви. Ця акція була б в дусі того зближення між ЗДА й СССР, про яке говорили в Женеві.

● **Американська преса** підкреслює, що республіканські провідники ЗДА в одному пункті погоджуються з комуністичними вождями, а саме в тому, щоб президент Айзенгавер ще раз кандидував в 1956 році. Журналісти запитували президента, чи це правда, що прем'єр Булґанін висловив надію, що Айзенгавер знову буде кандидувати. На це президент відповів, що він не пригадує собі, чи це був Булґанін чи хтось інший із совєтських розмовців.

● **Закінчилась** друга сесія канадійського парляменту. Вона тривала 139 днів і була одною з найдовших в історії канадійського парляменту.

● **Арґентинський президент** Хуан Д. Перон рік тому перестав був курити, але 16 червня ц. р., коли почалася революція фльоти, знову закурив, і курить досьогодні.

Міні відкидає запрошення їхати до Совєтів

Вашингтон. — Голова Американської Федерації Праці Джордж Міні відкинув запрошення поїхати до СССР, щоб там на місці пізнати робітничі відносини. Міні відповів коротко на совєтське заманювання: „Як представник 10-ох мільйонів зорганізованого вільного робітництва — я дуже радо поїхав би до Москви, але це не було б швидше, поки там не буде вільних робітничих організацій". Запрошення їхати до Москви вислав один із редакторів комуністичного щоденника „Дейлі Воркер". В цьому запрошенні він писав Джорджові Міні і Волтерові Рутерові, голові КІО, що голова Всесоюзної Центральної Ради Професійних Спілок СССР Ніколай М. Шверник вже давно хотів запросити провідників американського робітництва до СССР. Цю пропозицію повторив тепер один із цих совєтських „колгоспників", які звиджують американські фарми в Айові. Совєти вже давніше заманювали до себе представників вільного робітництва з Европи, Азії й Африки, а тепер ще збільшили ці свої зусилля — після Женевської Конференції. Дехто подає, ро голова Конґресу Індустрійних Організацій Волтер Рутер не відкидав би так різко совєтського запрошення, але тепер, після об'єднання КІО з АФП, він повинен це зробити.

Сенатори пропонують Ніксонові їхати до Совєтів

Вашингтон. — Республіканський сенатор Джордж Д. Ейкен і демократичний сенатор Джан Дж. Спаркман в своїх інтервю пропонують, щоб віце-президент Ричард М. Ніксон відбув „подорож доброї волі" до СССР, як це він вже робив, подорожуючи по Азії і країнах Середущої Америки. Ці пропозиції зродилися внаслідок розмов у Женеві. Анґлія вже запросила Булґаніна й Хрущова до себе на весну 1956 року. Сенатор Ейкен сказав, що і ЗДА радо повітали б Хрущова й Булґаніна в себе, а пізніше, якщо б треба було віддати цю візиту, то віце-президент Ніксон міг би їхати до СССР. Сенатор Спаркман сказав, що і державний секр. Доллес міг би виїхати до СССР як „гість доброї волі".

Гарриман таврує Молотова, як спричинника труднощів

Париж. — Треба з тугою очікувати того часу, коли Молотов перестане бути керівником і репрезентантом совєтської закордонної політики — заявив нюйоркський губернатор Аверелл Гарриман, промовляючи на бенкеті в Американському Клюбі в Парижі. Він пригадав, що ще тоді, коли був амбасадором ЗДА у Москві під час другої світової війни, він перестерігав през. Рузвелта перед Молотовим, як людиною, яка робить завжди найбільші труднощі і з якою дуже важко переговорювати. Гарриман висловив надію, що „нові люди", які є тепер у Кремлі, покажуться податливішими для розмов на найближчій конференції міністрів закордонних справ у Женеві. Ті „нові люди", мовляв, очевидячки воліють жити вигіднішим життям, як продовжувати революційну гарячку. На останній Женевській конференції вони осягнули те, чого докладно бажала собі совєтська закордонна політика: зменшення міжнародного напруження без здачі найменшої позиції, яку займали раніше Совєти. Свою сильну теперішню позицію у відношенні до Совєтів Америка й увесь Захід завдячують, на думку Гарримана, успішним наслідкам пляну Маршала, який підніс економічно Західню Европу, та тій закордонній політиці, що її заініціював Труман у співпраці з покійним республіканським сенатором Ванденберґом.

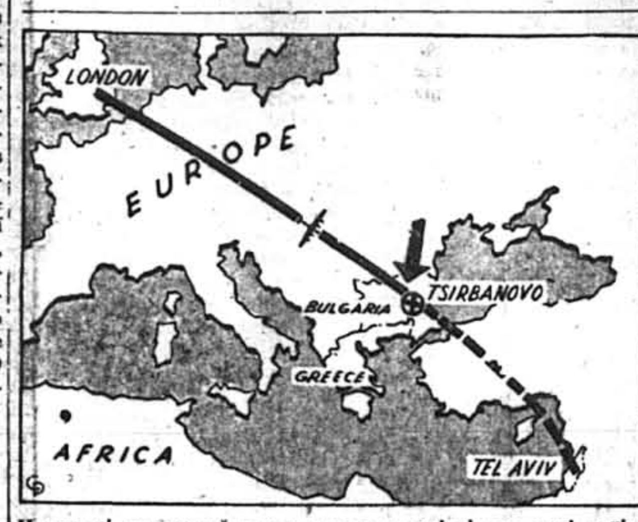
Цивільна Оборона заявляє, що паніки під час ворожого налету не буде

Вашингтон. — Адміністрація Цивільної Оборони заявляє, що, на випадок ворожого летунського налету на ЗДА, правдоподібно зовсім не буде такої паніки, яку передбачають деякі особи. „Маємо всі причини вірити, говориться в цій заяві, що панівною реакцією американського народу буде не паніка, а відповідна енергійна відповідь на всі небезпеки, які стоятимуть перед ним". Найважніше в цій ситуації — це те, щоб великі юрби народу не збігалися під час летунського алярму на вузьких шляхах, з яких важко виїхати. Тому треба вже тепер плянувати розбудову додаткових шляхів, якими загрожене населення могло б спокійно й легко залишити місцевості, найбільше загрожені ворожим налетом.

Американським фармерам показано під Одесою патьомкінський колгосп ім. Будьонного

Одеса. — Американська фармерська делеґація, що перебувала останніми днями в Одесі, мала можливість, як повідомляє кореспондент „Ню Йорк Таймну" В. Генґен, приглянутися, в яких умовах живуть совєтські колгоспники. Як виявляється, для тієї мети показали совєти американцям найбільш показовий колгосп у Совєтському Союзі, а саме колгосп ім. Будьонного під Одесою, відомий з того, що його показувано ще французові Еріо та іншим закордонним відвідувачам. На прийняття американських гостей все було приготовано: колгоспники жили в окремих чотирокімнатних домах (навіть невеликі родини), устаткованих в усі еклетричні і газові вигоди з мереженими занавісами. На стінах здивовані американці мали змогу оглядати навіть образи Божої Матері, прибрані рушниками. Всі доми муровані, криті бляхою. Колгоспники приймали американських гостей помідорами, рибою, м'ясом, картоплею і макароном. Була теж безмежна скількість горілки, вина і пива і колгоспники пили з гістьми безупину „за дружбу". На колгоспі, як сказано американським фармерам, живе 1,100 осіб, обробляють вони 8,500 акрів чорнозему і мають річно 7 мільйонів рублів чистого прибутку. В Одесі приймав американських гостей Іван Іванович Басов, заступник міністра сільського господарства УССР і після прийняття американців відвезено кораблем до Новоросійська.

СВІТ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ БРУТАЛЬНОГО ДУШОГУБСТВА БОЛГАРСЬКИХ КОМУНІСТІВ

На мапці показаний шлях, що ним летів і мав далі летіти ізраїльський пасажирський літак, зістрілений над Болгарією поблизу грецько-юґославського кордону.

Єрусалим. — На рішучі вимоги ізраїльського уряду дати виянення в справі „катастрофи,' великого ізраїльського пасажирського літака з 51 пасажиром і 7 членами залоги, болгарський комуністичний уряд після довшої мовчанки проголосив комунікат, що згаданий літак зістрелила болгарська протилетунська артилерія, бо він летів над болгарською територією і його вояки не могли розпізнати. Водночас болгарський уряд висловив „жаль" з приводу тієї події. Як виявляється тепер з комунікату болгарського уряду, всі пасажири і члени залоги загинули і ніодин не міг врятуватися з поціленого і запаленого болгарами літака. Висловлюючи свій „жаль", болгарський комуністичний уряд не дозволив водночас виїхати на місце зістреленого літака ізраїльській комісії, що прибула спеціяльно до Софії, куди перевезено тіла пасажирів і членів залоги. Як тепер встановлено, між пасажирами було 12 американських громадян, 5 бритійців, 4 канадійці і 4 південно-африканці. Зістрелення пасажирського літака і спричинення смерти 58 цілком безвинних людей викликало величезне обурення в світі. Ізраїльський уряд передав Болгарії гострий протест, з домаганням докладного розсліду, покарання винних і винагородження всіх втрат. Своє глибоке обурення висловили і плянують виступити з гострими протестами теж американський і бритійський уряди. В протесті ізраїльського уряду висловлено здивування, як це можливо, щоб болгарська протилетунська охорона не могла розпізнати, що літак був пасажирський і зістрелення цього літака названо грубим порушенням всіх законів людяности. Водночас ізраїльський уряд запротестував проти недопущення на місце катастрофи ізраїльської урядової комісії й утруднення її виконання доручених їй завдань. Совєтське радіо і преса, повідомляючи про катастрофу, подали тільки, що літак зістрелено тому, що він летів над болгарською територією. Американська преса називає зістрелення цього пасажирського літака брутальним душогубством і підкреслює, що цей факт краще як всі совєтські заяви виявляє правдиве обличчя і брутальні методи московського комунізму.

З'єдинені Держави остерігають Юґославію

Беоґрад. — З'єдинені Держави попередили Юґославію, що якщо вона прийме оферовані їй Москвою совєтські МІҐ-и і якщо вона сама почне їх продукувати в себе, то це приведе до припинення американської допомоги для Юґославії. Це попередження передав представникові юґославського уряду, діючому державному секретареві для закордонних справ Срдьянові Пріці, американський амбасадор Джеймс В. Ріддлеберґер ще перед промовою, виголошеною Тітом у Хорватії, в якій він заатакував гостро американську вимогу в справі нагляду над використовуванням цієї допомоги. Починаючи з 1951 року Юґославія одержала від ЗДА 500 мільйонів допомоги, уділеної літаками, танками, вантажними автами й іншим військовим вирядом. Вістки про те, що юґославський уряд пактує з Москвою в справі одержання совєтських МІҐ-ів і продукування їх в Юґославії, виникли ще під час відвідин совєтської делеґації під проводом Хрущова і Булґаніна в Беоґраді. Вони були підтверджені відвідинами юґославською делеґацією летунської виставки в Москві, влаштованої з приводу Дня совєтського летунства. Юґославська делеґація була очолювана генералом Зденком Улепічом, командантом юґославських летунських збройних сил. Юґославія, одержуючи досі американські турбомоторові літаки, зверталася кілька разів до ЗДА за дозволом продукувати ці літаки в себе, але американський уряд не міг на це погодитися, бо це суперечило б характерові допомоги. Зокрема, ЗДА не хотіли платити Юґославії за літаки, випродуковані на юґославській території. Попередження Ріддлеберґера прийняв представник юґославського уряду до відома, не подаючи ніяких виянень. Американський уряд, вимагаючи права нагляду над використовуванням уділюваної Юґославії допомоги, домагається тільки виконання прийнятого юґославським урядом в договорі про допомогу ЗДА для Юґославії зобов'язання.

Китайські націоналісти стурбовані конференцією між ЗДА й комуністичним Китаєм

Тайпей. — Націонал-китайська публічна опінія — повідомляє американська преса — страшенне занепокоєна заповідженою на 1 серпня ц. р. у Женеві конференцією поміж амбасадором Джонсоном із Праги, як репрезентантом ЗДА й комуністичним китайським амбасадором з Варшави, як репрезентантом Ком. Китаю. Китайські націоналісти лякаються, що всупереч заявам державного секретаря Доллеса й президента Айзенгавера ті розмови таки приймуть такий оборот, що будуть наражені інтереси й аспірації національного Китаю, тим паче, що американські чинники згори не виключають недалекої зустрічі між державним секретарем Доллесом і комуно - китайським прем'єром та міністром закордонних справ Чу Ен-лаєм. На тій конференції говорилось би про перемир'я в протоці Формози, а це вже безпосередньо торкається націонал-китайського уряду. Американські чинники, як відомо, стоять на становищі, що Чіянґ Кай-шек і так обмежився до дефензиви й тільки бороняться перед зачіпками китайських комуністів, ото ж формальне проголошення перемир'я в протоці Формози не перечило б теперішньому станові. Правда, воно вбивало б надії китайських патріотів на швидке визволення Китаю від комуністичного режиму.

ЗДА вислали атомову артилерію на Далекий Схід

Вашингтон. — Армія повідомляє, що вона скріпила свої бойові сили на Далекому Сході, висилаючи туди атомову артилерію і ракети. До Окінави в Японії вислали 633-ту Польову Батерію, яка має 280-міліметрові гармати, а 5-ту Польову Батерію з 762-міліметровими ракетами „Чесний Іван" незабаром вишлють до Японії. З цих гармат можна стріляти звичайними гарматами і атомовими гарматами або ракетами. Це перший транспорт атомових гармат на Далекий Схід. Американські війська в Европі стоять проти залізної куртини з шістьма батальйонами атомових гармат.

ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК, ЩО ЙОГО ЗІСТРІЛИЛИ БОЛГАРСЬКІ КОМУНІСТИ

Ізраїльський пасажирський літак, зістрілений комуністами в Болгарії, перед своїм відлетом на летовищі в Лондоні

9 літаків збили комуністи від кінця останньої війни

Від 1946 року комуністи збили вогнем протилетунської артилерії 9 літаків некомуністичних країн, всі невійськового типу, які летіли в мирних місіях, при чому 4 машини були власністю війська, а 5 — були звичайними пасажирськими літаками. З 4-х транспортових літаків — три були американськими, типу С-47. У серпні 1946 року Юґославія збила 2 такі літаки, при чому згинуло тоді 5 американців. 5 квітня 1948 року Совєти збили англійський літак біля Берліну, при чому згинуло 14 осіб, в тому числі 5 американців. 17 листопада 1951 мадяри збили американський транспортний літак, що летів з Німеччини до Юґославії й ув'язнивши 4-х членів залоги, зажадали „викупу" по 30,000 дол. за кожного, які то гроші заплатили ЗДА. 30 квітня 1952 над берлінським „коридором" два совєтські літаки збили французький літак, при чому ранено двох французів. В червні 1952 шведський неозброєний транспортний літак С-54 з 8 особами зник над Балтійським морем. Совєти призналися згодом, що вони збили його. Про долю залоги нічого невідомо. Та сама доля постигла другий шведський літак „Каталіна", що його вислано для розшуків першого літака. 4 червня мин. року літак, що летів з Лондону до Юґославії був острілюваний совєтським МІҐ-ом, при чому один член залоги згинув і два були ранені. Врешті 23 липня мин. року китайські комуністи збили англійський літак недалеко китайського побережжя, при чому згинуло 10 осіб, в тому 3 американці. Головною і мабуть єдиною причиною всіх отих злочинів було невідповідальне „бажання стріляти" в комуністичних збандитизованих вояків та повний брак пошани до чужого людського життя і чужої власности.

Іден накреслює цілі англійської політики

Лондон. — У великій промові наприкінці сесії англійського парляменту, прем'єр Іден вказав на три головні цілі актуальної англійської політики: 1) зберегти англо-американську приязнь, 2) зберегти систему Північно-Атлянтійського Пакву і 3) довести до об'єднання Німеччини. З особливим притиском Іден висловився з найвищим признанням про готовість Америки бути співучасником чи ґарантом колективного пакту безпеки в Европі. Іден заявив, що американська ґарантія европейського пакту безпеки є підставою надій щодо мирного розвитку дальших подій. Далі, Іден вказав на необхідність об'єднати Німеччину, після чого „нова німецька нація" включить себе в упорядковані европейські відносини. Англійський прем'єр велику вагу прив'язує до відвідин совєтських достойників, Булґаніна і Хрущова, в найближчу весну в Лондоні. Це дасть нагоду — сподівається Іден — „для корисних дискусій з наслідками".

В СВІТІ

● **У Відні** роздавали в минулу середу на вулицях задарма вино і пиво на знак радости з приводу відзискання Австрією суверенности. Манифестація із приспущенням альянтських прапорів та піднесенням австрійського прапора й формальною передачею суверенности відбулась на „майдані Сталіна", що його так большевики переназвали з давнього Шварценберґпляцу. Віденці мріють цю зненавиджену назву скасувати, а „пам'ятник визволення" розвалити. Тим часом бояться це зробити, хоч „суверенні".

● **Японія** тішиться кожною познакою злагідження західньо - совєтських взаємин, бо бачить в цьому шанси для покращання власної торгівлі з Совєтським Союзом і комуністичним Китаєм, від чого у великій мірі залежить її господарський стан. Тепер Японія вивозить до комуністичного Китаю річно товарів на $7 мільйонів: китайці раді б спроваджувати з Японії машини й металеві вироби, але це — заборонені для вивозу стратегічні товари. Японія, задивлена тепер в Англію, хоче лише торгувати.

● **В Ізраїлі** відбулись в минулий вівторок парляментарні вибори, в яких взяло участь 9 партій. Всі вони вибрали послів, утворивши таким чином в новому парляменті партійну мозаїку. Найбільша партія Мапай (праці) дістала 32% голосів, а сіоністи — 11%, отже відпала можливість двопартійної коаліції. Зате збільшились впливи радикально - революційної партії Горут (Рух Свободи), що дістала 13,25% голосів і стала другою найсильнішою партією, витиснувши сіоністів на 3 місце.

● **Совєтське радіо й преса** передали повний текст промови през. Айзенгавера, що її він виголосив був після свого повороту з Женеви через радіо до американського народу про вислід Женевської конференції. Булґанін буцімто хоче наслідувати президента й має виголосити теж промову до „совєтського народу". Булґанін і Хрущов вже вернулись з Східньої Німеччини, де затримались були по дорозі з Женеви до Москви.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати нездоровлених матеріялів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОТУРАННЯ ШАНТАЖЕВІ

У найближчий понеділок, 1-го серпня, мають початися в Женеві безпосередні переговори між амбасадорами З'єдинених Держав Америки і червоного Китаю. Державний секретар Доллес, повідомляючи про ці переговори та коментуючи їх, минулого вівтірка заявив, що він „не виключає" можливости зустрічі і переговорів між ним і комуно-китайським прем'єром та міністром закордонних справ Чу Ен-ласм.

Очевидно, що цей новий крок у міжнародній дипломатії йде по лінії „шукання нового підходу" до можливостей міжнародного відпруження, по якій відбулася й недавня „зустріч на вершинах" в Женеві. Правда, пропозиція безпосередніх переговорів між ЗДА і червоним Китаєм була висунена вже на азійсько-африканській конференції у Бандунгу в квітні ц. р., але ЗДА, вважаючи червоних китайських володарів за агресорів і нелегальних володарів, не брали цього до уваги.

Що могло вплинути на зміну американського становища? Насамперед треба ствердити, що заповіджені на понеділок переговори мають характер радше „торгу", ніж справжніх дипломатичних переговорів. Видно це вже з того, що першою і головною їх проблемою є справа звільнення затриманих у червоному Китаї 52 американських „закладників", себто американських громадян, в тому числі і десятка безпідставно засуджених летунів.

Америка хоче звільнення своїх громадян. Справа ця від деякого часу є одною з головних проблем американської закордонної політики, головно з уваги на сильний натиск американської публічної опінії, в якій не бракувало голосів, щоб червоних китайських володарів „змусити" звільнити цих закладників, себто загрозити їм війною. В справі цих закладників інтервеніював і генеральний секретар Об'єднаних Націй, що спеціяльно в тій цілі їздив до Китаю.

Вся ця метушня тільки підкреслює, що американські громадяни були затримані червоно-китайськими диктаторами в одній-єдиній цілі: шантажу. Червоні генґстери, приложивши ніж до горла п'ятом десяткам американців, хочуть вишантажувати для себе вступ до Об'єднаних Націй, всілякі торговельні можливості і, правдоподібно, „вільну руку" для ліквідації гарантованого тепер Америкою центру національно-китайського спротиву на Формозі.

Державний секретар Доллес, повідомляючи про конференцію в Женеві, ствердив виразно, що представник ЗДА не дасть втягнути себе в жадну розмову, що заторкувала б „інтереси інших". Інакше кажучи, американський представник не матиме права говорити про Формозу, точніше — „торгуватися в справі Формози, хоч зможе говорити про „завішення зброї" на гарантованому Америкою обширі Формози. Лиха в тому, що національно-китайський уряд Чінг-Кай-шека зі свого боку цю „зброю завісив" і не веде жадної завзятої акції, а тільки „відстрілюється", тоді, як на нього стріляють комуністи. Значить, розмовою на цю тему американський представник не порушив би „інтерес інших".

Очевидно, що обговорення та якесь полагодження цих двох проблем могло б вплинути на „відпруження" на Далекому Сході. Для скріплення становища американського представника на понеділкових нарадах у Женеві, державний секретар Доллес ще й натякнув на можливість його зустрічі з Чу Ен-ласм у майбутньому. Ця незобов'язуюча обіцянка могла б спонукати червоно-китайського представника в Женеві до відповідних поступок та згідливости.

Отже, з цілому справа не виглядає трагічно. Ідучи на безпосередні переговори з червоним Китаєм, Америка не порушує морального принципу, бо це не перший випадок, коли переговорюється з генґстером для врятування загроженого життя схоплених ним невинної жертви-закладника. Можна також припускати, що американський представник розмовлятиме в Женеві за попереднім порозумінням та апробатою національно-китайського уряду. А все ж таки до тих переговорів можна мати деякі застереження, як можна мати й сумніви щодо можливостей їх успіху. Ці бо переговори є наслідком шантажу і тим самим — потуранням шантажеві. Добившися шантажем одного успіху чи бодай поступки, червоний китайський генґстер зможе таку практику продовжувати, користаючи з багатого досвіду свого московського учителя і зверхника.

Проте, немає причини припускати, що уряд ЗДА не мав цього на увазі і не думав про це перед згодою на переговори в Женеві. Тому немає й причин побоюватися, що представник ЗДА в Женеві, крім самого факту безпосередніх переговорів з червоно-китайським шантажистом, дасть йому будь-яку іншу, конкретнішу захоту до продовжування його злочинного діла.

УСМІХНЕНА ДИПЛОМАТІЯ

Совєтські дипломати й міністри, виступаючи на тих чи інших міжнародних конференціях, на сесіях Ліги Націй колись і востаннє на зібраннях Об'єднаних Націй — вирізнялися з-поміж світових дипломатів своєю замкненістю, недовірливістю, просто нечемністю. Побачити усміх на обличчях Вишинського, Громика чи Молотова було майже неможливо. Від розмов з журналістами вони відмовлялися. Найчастішою їх відповіддю було тверде й рішуче московське „нєт", яке виключало будь-які дискусії, переконування тощо. Коротко кажучи, поводилися совєтські політики на Заході по-вовчому, і цій їх поведінці відповідав і їх понурий, насуплений та захмарений вигляд, зрештою згідний з їх внутрішньою натурою.

Раптом усе це, мов за помахом чародійної палички, змінилося. До викляття світовим комунізмом „зрадника й ворога" Тіта приїжджають, розпромінені (сказав би Тичина „з яблуневоцвітними поглядами"), усміхнені, „дружні" — Хрущов, кривавий кат України, Булганін — колишній чекіст і генеральний політрук червоної армії, Каганович — хитрий і не менше жорстокий совєтський „господарник", експлуататор примусової праці ув'язнених і засланих. Всі вони кланяються низько Тітові, усміхаються, жартують, п'ють безупину „на щастя і здоров'я" своїх співрозмовців. Трохи згодом на ювілейну сесію ОН приїжджає Молотов також усміхнений, говіркий, привітний до журналістів, прадує в ковбойському капелюсі, відвідує по містах музеї й обідає „приватно" з еменитованими американськими політиками. Наслідує в усьому свого шефа і вічнопохмурий Громико. В такій же усміхненій масці приїжджають совєтські „боси" Хрущов, Булганін і Молотов на конференцію чотирьох великодержав у Женеву. Роз'їжджають у відкритих автах по місті, вимахують до публіки руками і капелюхами, і виблискують своєю ввічливістю, товариськістю і навіть галантністю на прийняттях і зустрічах. Залюбки фотографуються, знову ж таки усміхнені, особливо у товаристві гарних людей.

ления населення таке велике, що совєтська міліція з трудом вдержує українців від бажання побачити віч-на-віч американців і поговорити з ними.

Усі ці факти свідчать, що совєтські „головачі" пішли на таку зміну своєї поведінки несвоєчасно, що нова усміхнена дипломатія і нова поведінка совєтських босів подиктована якимись важливими політичними оглядами.

Треба думати, що совєтські верховоди, врешті переконалися в непридатності, а то й шкідливості своїх дотеперішніх метод і рішили раптом змінити їх, тим більше, що це дає багато і політичних і пропаґандивних користей.

І треба признати, що ця нова, вже „усміхнена" дипломатія виявилася в багатьох випадках дуже успішною. Навіть Айзенгавер і Доллес, які з великою резервою ставилися до совєтських політиків, вернувшись з Женеви, заговорили раптом про „атмосферу дружности", як найбільше досягнення Женевської конференції. А ще більше приголомшена поведінкою совєтських босів і підлеглих їм „фармерів" та інших „ремісників" західня світова опінія. Де ж таки: совєтські делегати чи ті в Женеві, чи ті в Айова виявляються джентлменами, прекрасними розмовниками, людьми, чулими до американських дівчат і дітей. Значить, неможливо, щоб ці такі „прекрасні люди" могли бути якимись там чекістами, носіями світової революції, спричинниками масових народовбивств, ліквідаторами незалежности таких країн, як Україна, Білорусь, Кавказ, Литва, Латвія, Естонія і всі сателітські держави. І в результаті, зах.-европейський й американський громадянин, стає, якщо не переконаний у неправдивості всього того, що досі писали й говорили про справжнє обличчя совєтських загарбників і агресорів, то почувається сконфуженим і не знає, що думати. І в цьому чи не найбільший успіх совєтської нової тактики.

Немає підстави думати, що Совєти доб'ються своєю новою дипломатією конкретних успіхів у міжнародно-політичних взаєминах. Вільнові і політичні кола Заходу, зокрема ЗДА, занадто добре знають справжні цілі совєтської політики і її методи, щоб дати себе засліпити „дружнім" жестам Совєтів. Але багато шкоди для справи боротьби з комунізмом, що його очолює СРСР, може принести дезорієнтація публічної опінії в ЗДА та інших країнах Европи, спричинена совєтськими усміхами і галантними жестами. Тому треба широкої свідомої роботи вільної світової преси і представництв поневолених Москвою народів, щоб безупину пригадувати й показувати вільним людям Заходу, що навіть за усміхненою маскою совєтських дипломатів залишилися незмінними у своїй натурі і в своїх безоглядних методах — совєтські вовки, жорстокі чекісти і спричинники народовбивств.

Ведуть себе так не тільки „совєтські боси". Делегація совєтських сільськогосподарських експертів, що їх тільки через незнання справжніх обставин у Совєтському Союзі американська преса називає „фармерами", приїхавши до ЗДА, дивує американців своїм „добрим тоном", здоровається з усіми привітно, усміхається, „любʼязно" до американських дівчат, залюбки приймає від цих дівчат лекції гри в гольфа і в неділю навіть, вдягнувши спеціяльно куплені білі сорочки, половина членів делегації іде на богослуження до протестантської церкви. І навіть в Совєтському Союзі населення, яке досі боялося й підступити до чужоземця, раптом обкладає юрбою готелі, де живуть члени американської фармерської делегації, співає їм українських і російських пісень, обіцяє вічну дружбу і милощо не плаче від „щастя" мати можливість оглядати американських гостей. Захоп-

Книжка й часопис — найнеобхідніші в дома культурної людини.

Юрій Таркович

НА ВОРКУТІ 50% УКРАЇНЦІВ

Недавно вийшла друком дуже цікава книга німецького лікаря д-ра Йозефа Шольмера, який пробув на Воркуті від початку 1950 до кінця 1953 року і минулого року прибув до Західної Німеччини. Книга вийшла німецькою мовою і носить назву „Мертві повертаються" (в англійській мові назва книги: „Воркута"). Автор цих рядків мав нагоду відбути довшу розмову з д-ром Шольмером, що тепер об'їздить західньо-німецькі міста з метою заактивізувати публічну опінію для активнішої протибольшевицької боротьби. Ось що розповідає недавній в'язень Воркути:

Це місто лежить за 80 км на північ від полярного кола і за яких 90 км від виходу до Льодового океану. За підрахунком Шольмера, на Воркуті є коло 300,000 політичних в'язнів і невелика кількість кримінальних злочинців, які переважно виконують ролю донощиків МВД, і їх тут називають „стукачами". Пересічний вік абсолютної більшости в'язнів коло 30 років, отже це люди, які виросли вже під совєтським режимом. На Воркуті є в'язні з усіх частин Совєтського Союзу, — від української Тиси і Карпат аж до Сахаліну. Тут представлені всі верстви совєтського, так званого, безклясового суспільства: селяни, інтеліґенція, робітники і військовики; є безпартійні і колишні члени комуністичної партії, члени комсомолу. Є всі раси і всі народи. Для нас, українців, дуже тривожним є те, що — за даними Шольмера — з усієї кількости в'язнів на Воркуті понад 50% українці з усіх частин нашої батьківщини. На другому місці — литовці, потім латиші. Росіяни — на четвертому місці.

Д-р Шольмер оповідає дуже цікаві подробиці про страйк в цьому концентраційному таборі у літі 1953 року. Отже, по смерті Сталіна ситуація на Воркуті стала трохи легшою. Це зрозуміло, бо кремлівські можновладці почали тоді боротися між собою за владу, і терор дещо зменшився. По арештуванні Берії органи МВД стали непевними себе, і в'язні це негайно відчули і почали підготовляти страйк. Місцеве МВД про це довідалося і розпустило чутки, що всіх страйкарів будуть розстрілювати або вивозити на острів Нова Земля, де є найстрашніші умовини для в'язнів. В'язні не злякалися. Страйк почався 20 липня 1953 року на шахті ч. 7. За заздалегідь опрацьованим пляном, до страйкарів долучилася шахта ч. 14, 16 і дальші північні шахти. Негайно зорганізовано страйковий комітет, але без фактичних провідників, щоб не наражати на смертельну небезпеку провідних людей. Комітет відмовився вести переговори з місцевим командантом МВД, і домагався делегації з Москви. Негайно з Москви спеціяльним літаком прибула на Воркуту делегація. Почалися мітинги. В'язні домагалися зниження непосильних виробничих норм, кращих харчів, дозволу частіше писати листи додому і щоб їх називали по прізвищах а не по номерах.

Московська делегація МВД так і не договорилася з в'язнями, і по кількаденній запеклій боротьбі страйк був криваво здушений. А проте, боячись дальших, може ще більших страйків, МВД пішло на деякі поступки: знизило трохи норми і поліпшило харчування. По страйку почали частіше перевозити в'язнів з одного табору в другий, щоб в такий спосіб запобігти самоорганізуванню в'язнів, які в кожному таборі скупчуються в своїх національних групах, між якими найактивніші українці.

Д-р Шольмер вважає, що в'язні на Воркуті — це в суті представники внутрішньої опозиції в Совєтському Союзі, бо на Воркуті представлені народи з цілого СССР. З того, що в'язні між собою говорять, можна собі уявити, до чого прагнуть народи Совєтського Союзу, передовсім неросійські. На першому пляні є скинення московсько-большевицької диктатури і признання повної національно-державної незалежности поодиноким народам. Цікаво, що російські групи вповні погоджуються з концепцією ці, що в ... кожен народ має право на суверенність. Росіяни на Воркуті, говорить д-р Шольмер, засуджують кремлівські денаціоналізаційні заходи та насильну русифікацію в національних республіках. Виходить, що — поміщиком російських імперіялістичних кіл ку — широкі маси російського народу прийшли вже до переконання, що неросійські народи мають природне право на національно-державну незалежність. На дальшому пляні опозиції є цілковита ліквідація колгоспів. В'язні на Воркуті гаряче обговорюють совєтські хронічні невдачі в сільському господарстві і доводять, що колективна система абсолютно нежиттєздатна і ніякі хрущовські заходи її вже не можуть врятувати.

В'язні на Воркуті заявляють, — говорить наш співбесідник, що робітництво СССР домагається кращої платні і зниження непосильних виробничих норм. Він каже, що українці вже мають готові концепції на випадок розвалу московсько - большевицького режиму. При цьому дійшло до повного порозуміння, ми б сказали синтези, між західньо-українським і східньо-українським націоналізмом. У висліді такої синтези можна ствердити, що західні і східні українці на батьківщині пляновано уявляють собі таку розв'язку справи: фабрики і всі великі засоби виробництва повинні належати робітничим корпораціям з участю української держави. Всі середні і малі підприємства повинні перейти в приватну власність. Під цим оглядом вже навіть розроблено пляни, як провести це в життя, щоб після постання Української Держави не дійшло до продукційного застою.

Д-р Шольмер заявляє, що воркутяни обчислили, що у всіх совєтських концтаборах є коло 15,000,000 ув'язнених. На наш запит, чи таке обчислення можливе, д-р Шольмер відповідає: „Обрахунок дуже простий: МВД боїться повстань і страйків, а тому в'язнів часто перекидають з табору в табір. Отже в кожному таборі є в'язні, які вже побували в інших таборах. Кожен в'язень знає, скільки осіб мав його попередній табір. Таким чином віднесно легко підрахувати, скільки є в'язнів у всіх концтаборах. Взагалі, говорить д-р Шольмер, тільки МВД і його в'язні знають про все, що діється у всіх частинах СССР. Старі в'язні знають про ситуацію в концтаборах, а новоприбуваючі приносять вістки з усіх частин країни.

Поважною проблемою для в'язнів є сексоти-„стукачі", яких МВД рекрутує з-поміж кримінальних злочинців. В'язні справляються з цією проблемою в той спосіб, що гуртуються в своїх національних групах, цілком слушно вважаючи, що тільки кожна національна група може найкраще знати своїх людей. Крім того, кожна така група складає списки „стукачів" і передає їх іншим групам. Часто буває, що національні групи самі підсилають своїх довірених людей на службу МВД, яке ними послуговується, не знаючи, що це — довірені люди певної національної групи.

Д-р Шольмер говорить, що, не зважаючи на большевицькі знущання, в концтаборах дуже рідкі випадки самогубства. Це пояснюється тим, що в'язні глибоко переконані в скорому розвалі московсько-большевицької тюрми народів.

Українці-в'язні хотіли б від української еміграції, про яку вони досить добре поінформовані, ось чого: не зварітися, поширюйте на Заході правду про Україну і совєтські тюрми, не витрачайте забагато часу на нереальне плянування майбутнього України, бо, мовляв, українці на батьківщині самі добре знають, що треба буде зробити по повалені комунізму. Завдання еміграції, кажуть вони, бути у вільному світі дипломатичними представниками поневоленої України.

Лев Шанковський

ВУЛИЦЯ ІМ. ПОЛК. МЄДВЄДЄВА...

(Слідами недавнього, а так вже призабутого минулого)

(3)

З білоруських лісів Мєдвєдєв просякав на Волинь головно діями окремих своїх розвідників, при визначній допомозі збоку місцевих поляків і фольксдойчів. Окрему ролю в цьому просуванні відіграли волинські польські колоністи, які служили водночас і німцям і большевикам у протиукраїнських діях. Мєдвєдєв перераховує в своїй книзі цілу низку волинських поляків, які були в його загоні, або служили йому „вірно й правдою". Вацлав Жигадло, Казимир Домбровський, Ядзя Струтинська, Франц Наркович, Константин Довгер і його дочка Валентина (польські фольксдойчі), Лідія Лісовська, Ян Камінський й інші. Літом 1942 року Мєдвєдєв сконтактувався також з от. Тарасом Борівцем-Бульбою. Мєдвєдєв пише в своїй книзі, що згадуваний уже нами Константин Довгер приніс Мєдвєдєву листа від от. Бульби, заадресованого „Командирові совєтськими партизанськими силами". Для розмов із штабом от. Тараса Борівця-Бульби Мєдвєдєв делегував підполковника А. А. Лукіна, що в загоні Мєдвєдєва репрезентував совєтський генеральний штаб (розвідувательне управління).

День 16 вересня 1942 року підп. А. А. Лукін зустрівся на запропонованому от. Бульбою місці з адьютантом от. Бульби (Олегом Штулем — Л. Ш.), який завів його до хутора біля с. Вільчаки-Глушків (ст. 81-82). Розмова підп. Лукіна з от. Бульбою змальована в книзі Мєдвєдєва досить докладно. Зустріч закінчилася прийняттям, на якому от. Бульба гостив свого гостя самогоном, салом, хлібом і смаженою дичиною. Лукін частував от. Бульбу винами, ковбасами, сиром, шоколядою і цигарками — все позначене московськими фірмовими знаками, що за намірами Лукіна мали свідчити про постійний зв'язок Лукіна з Москвою (ст. 83-84).

Друга зустріч підп. Лукіна з от. Бульбою відбулася, як пише Мєдвєдєв, 28 жовтня 1942 р. У ній брав, крім от. Бульби і його адьютанта, також „політичний референт" от. Бульби (Іван Мітринга? — Л. Ш.) та редактор газети „Самостійник". Тоді обидві сторони домовилися про „невтралітет" між частинами УПА от. Бульби та „розвідувально-диверсійним" загоном Мєдвєдєва. „Невтралітет" мав зберігатися за допомогою взаємної клички, яка звучала: „Куди йде дорога на Львів?" — „Через ріку" (ст. 86). Під час цієї зустрічі от. Бульба передав через підп. Лукіна відбитку свого портрету в генеральському мундирі, і цей портрет докладно описує Мєдвєдєв (ст. 87).

Як довго тривав цей „невтралітет" між УПА от. Бульби й загоном полк. Мєдвєдєва? О. Гриценко, автор циклю статтей про УПА от. Борівця-Бульби, що друкувалися в ульмівських „Українських Вістях" на переломі 1950 і 1951 року, п. н. „Армія без держави" (ці статті були теж передруковані в нюйоркській „Українській Землі"), пише, що переговори припинилися в грудні 1942 року. „В останніх днях листопада 1942 року, пише О. Гриценко, відбулася друга зустріч делегацій. Москва повідомила, що суверенною державою є УССР. Підготовляються великі зміни її політики. Ці зміни треба нам робити спільно: Політичні переговори можуть продовжуватися далі. На військовому секторі вимагається невтралітету виконання через команду УПА поданих совєтською делегацією вимог (збройний виступ проти німців — Л. Ш.). Від цього узалежнюється вся дальша співпраця" („Укр. Вісті", ч. 1-2 за 1951 рік).

Тим часом Мєдвєдєв твердить у своїй книзі, що „невтралітет" тривав до 1 травня 1943 року. Його зірвали мєдвєдєвці, коли згадуваний вже Кузнєцов напав на відділ „бульбівців" у селі Хотин, Людвипольського району (ст. 140). Як причину зірвання „невтралітету", Мєдвєдєв подає в своїй книзі факт, що от. Бульба переговорював одночасно з німцями (ст. 142). Розмову з шефом СД Йоргенсом, пише Мєдвєдєв, мав от. Бульба ще 30 жовтня 1942 року, а оце почав продовжувати переговори з шефом СД генерал-комісаріяту Волині-Поділля — д-ром Пітцом (ст. 142). Ми гадаємо, одначе, що цей факт був не так „причиною", як приводом для зірвання „невтралітету", бо після Сталінграду, не був уже апі Мєдвєдєву, ані його зверхникам потрібний. Після Сталінграду большевики були вже певні перемоги над німцями і ніяких „союзників" не потребували. Інша справа була восени 1942 року, коли ще ситуація була непевна, партизанів у загоні Мєдвєдєва було небагато (вони пізніше отримали поповнення повітряним шляхом), їхні зв'язки й бази на Волині не були ще розбудовані і вони почували себе доволі ніяково серед гущі ворожого українського населення. Тоді їм такий „невтралітет" був дуже на руку, бо він допомагав заглядом стати твердо на волинській землі. Тоді їм навіть не перешкоджали одночасні переговори от. Бульби з шефом СД — Йоргенсом, і вони договір про „невтралітет" укладали.

(Продовження буде)

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадр ідейних українських працівників.

О. Гай-Головко

ОДЧАЙДУШНІ

(4)

Він сказав це з усією щирістю. Я промовила з глибини душі:

— Дякую, любий. Я буду для тебе доброю дружиною.

Якраз надійшла тітка Людмила, і ми нашвидку почали готуватися до весілля. Незабаром накрили стіл. Валер'ян викликав по телефону двох земляків із військово-морської школи на десяту годину вечора, бо наш шлюб мав відбутися о восьмій.

**

Коло десятої години ми звінчані повернулися додому. Незабаром прибули Валер'янові гості. Дуже заскочені були нашою родинною подією, бо Валер'ян покликав їх лише на чарку горілки. Один з метрових плечима Зубенко нічого не пішов напивсядки. — Слухай! — звернувся він до Валер'яна, а залицало в вухах. — Та ти, брате, гуляєш весілля!

— Авжеж, — сміючись відповів Валер'ян. — У дорозі зустрілися, нашвидку розписалися, а тепер поспішаємо з весіллям.

— Як тобі подобається, Реп'яше? — спитав Зубенко у свого білявого й кирпатого приятеля.

— Я — вмер!

— То в такому разі нехай живе моряцька молода!

Обидва міцно стиснули мені й Валер'янові долоні. Тітка Людмила посадовила нас за стіл. Усі випили за моє й Валер'янове подружнє щастя. Горілка запалила молоду кров, і в тісному українському гуртку почало висловлюватися те, що звичайно трималося в глибинах душі. Говорили про людське жебрацьке життя, безладдя, свавілля й терор, а нарешті — про війну, що мусить усьому цьому покласти кінець. Для мене це не було новиною, бо такі розмови часто точилися в моїй родині й у близькому довкіллі. Я здивувалася, що на цьому заговорили совєтські моряки, на яких комуністи ставили найбільшу ставку.

— Пийте, братці, тут, бо на тім світі не дадуть! — приказував Реп'ях до чарки.

— А хто тобі сказав, що ми лагодимось на той світ? — спитав Валер'ян.

— Вірно! — підхопив Зубенко. — Триматимемось куги, то й дідько нас не зажене туди.

Тітка Людмила злякано поглядала на вікна й двері. Я збагнула її й затягнула пісню. Усі підхопили, і ми почали співати.

По одинадцятій хтось постукав у двері. Тітка Людмила зблідла і стала подібна до сірого мерця. Я стурбовано глянула на Валер'яна. Він махнув рукою і став наповнювати чарки.

— Заходь! — крикнув Зубенко, що в цю хвилину не боявся нічого на світі.

До кімнати ввійшов листоноша, щупленький, неголений, у дерев'яних і полатаній сорочці. Він жадібно глянув на застелений стіл і простягнув слинку.

— Бенкетуєте, братчики? — сказав листоноша, шпортаючись у торбинці. — А я приніс вам телеграму.

— Усім разом? — спитав Валер'ян, наливаючи йому чарку.

— О-го-го! — скрикнув він. — Сьогодні тільки Валер'янові Крутогорському.

Тим часом, як листоноша після чарки похапливо заїдав оселедця, Валер'ян прочитав телеграму і гнівно кинув її на стіл.

— Викликають на корабель, і то зараз.

— У нас весілля ж!

— О дванадцятій корабель відходить у море. Ех, мріє моя...

За кілька хвилин ми вже їхали трамваєм до військового порту.

**

Я сиділа в трамваї мовчки, неначе прибита громом. Валер'ян щось до мене говорив, але я нічого не чула, напружено думаючи, чим усе це кінчиться.

У порту Валер'ян зайшов до комендантури, а я в тяжкій тривозі лишилася в коридорі. Незабаром він підійшов до мене з усмішкою, що коштувала йому дуже дорого. Він ніжно взяв мене за руку, і ми вийшли з будинку.

У порту метушилися моряки, поглядаючи на мене з цікавістю, бо тут було лише чоловіче царство. Тому ми вийшли з порту й попрямували до трамвайної зупинки.

Коли ми опинилися на вулиці, Валер'ян обняв мене за стан і з глибоким смутком сказав:

— Будемо, Любонько, прощатися.

— Надовго? — спитала я, тулячись до його обличчя.

— Не знаю.

Я з докором глянула йому в очі.

— Кажи правду, Валю.

— Може й надовго.

— Щось сталося?

— Ні. Але не сьогодні-завтра станеться.

Він говорив натяками.

— Війна? — спитала я.

— Війна, Любонько. І всі кораблі дістали наказ негайно вийти в море. Мій нинішній відходить за п'ятнадцять хвилин.

Валер'ян дивився на мене з тяжкою тугою.

— Не маю щастя! — сказав він, увесь здригнувши.

— У цьому винна я.

— Ні, ні! — сказав він, затуляючи мені уста своїми поцілунками. — Винні обставини. Так, дружинонько, обставини! Але, може, це ліпше. Ти розумієш мене, Любонько?

— Так, — сказала я. — Я боюся війни, але наша надія лише на неї. Тому їдь спокійно. Бережися. Ми скоро зустрінемось. І тоді нас розлучить хіба Бог.

**

Уже йшла друга половина червня, а від Валер'яна не прибуло жадної вісточки. Мене облягали тяжкі думи й душили страшні сни. Від постійного безсоння я худла й жовкла. У ці гнітливі дні я по-справжньому відчула, як любила міцно Валер'яна.

Тітка Людмила спочатку заспокоювала мене, а далі почала за мною сумувати. Я хотіла виплакатись, але не могла. Тому в мене обливалося слізьми серце. Міцніше стискалися вуста й суворішало обличчя.

Я уникала людей і окопувалась у собі.

Коли 22 червня вибухла війна, я зарадала. Мало хто знає, що таке радіти без сліз. У ці дні я відчула найтяжчі духові тортури. Це кінчилося б погано, коли б у моєму житті не відбулося серйозної зміни.

З фронту до міста навезли багато поранених. Цю кількість збільшували щоденні німецькі бомбардування. Шпиталі не вміщали людей. Пораненими забили клюби, школи, театри. Скрізь бракло медичного персоналу. Тому Військомат мобілізував усіх студентів-медиків. Мені пощастило влаштуватися сестрою в шпиталі, де працювала тітка. Серед сотень покалічених юнаків я трохи прийшла до себе, але про Валер'яна думати не переставала.

Степан Куропась

ФАРМЕРИ І ФАРМЕРСЬКА ПОЛІТИКА

(З мандрівок по Висконсіні).

Американсько - українські часописи заповнені переважно статтями великої і малої політики. Політика в нас на першому місці. Тим часом, всі великі іміграції, такі як шведів, норвежців, данців, німців і навіть поляків опанували Середній Захід, зокрема стейти: Висконсін, Айова, Кензас, обидві Дакоти, Монтана, Міннесота, Небраска (чехи) та інші. Вони становлять там силу і роблять добру прислугу для країни свого походження, а ми далі збираємо Народний Фонд, витрачуємо його на його зібрання, а вся політика у великій мірі зводиться до готелевих мітінгів, і кількох екскурсій до Вашингтону. Зрештою, як можна інакше, коли ситуація в нас така, як вона є!

Автор репортажу, головний контролер УНС інж. Ст. Куропась, (справа) разом з покійним головним редактором „Свободи", сл. п. д-ром Л. Мишугою, під час вакаційних відвідин в Саратога Спрінґс, Н. Й. в серпні минулого року.

Я хотів звернути увагу читачів на іншу політику — фармерську. А щоб писати про неї, треба було бачити села й селян, треба було „піти в народ", бачити його вдень і вночі, в будень і свята, в дощеві і погідні дні. Треба було пізнати фарми і фармерів з різних боків, тоді коли вони знають про те, що їх слідять і тоді, коли вони того не знають. Бо тоді виходять зовсім інші образи.

В товаристві п. Петра Пуцила, українського „банкира" в Шикаго, екзекутивного секретаря „Тризуба" й організатора УНСоюзу п. Миколи Ткачука, вибрався я в дорогу „на села" стейту Висконсін. Плянували ми „згубитися" на селах без окремого пляну, згубитися з різних причин. Передусім хотіли випробувати нового „кедиляка", якого купив наш банкир, предсідник 220-го відділу УНСоюзу, хотіли оглянути фармерські скупчення українських фармерів в районі Нілевім, Медфорд, Маршфілд, і райони діяльности п. Петра Пуцила, де він як урядник Департаменту Рільництва, працював у ділянці молочарської продукції впродовж 8 років.

Стейт Висконсін оглядав я за часів великої господарської скрути в роках 1930-33, і від того часу кілька разів бачив його вздовж і впоперек. В часі, коли на Україні панував великий голод і доходило до людоїдства, американські фармери продавали поросята по „кводру", а вівці в Монтані по доларові. Вeликі молочарські компанії ліквідували свої молочарні для заощадження транспорту і комасували їх в централі, а фармерам казали: робіть з молоком, що хочете, нам його непотрібно, або збувайте його за нашу ціну. А ціна та була така, що невистачала на сіно для корів, не кажучи вже про концентровані корми й обслугу. Фармери збували корів за що могли. Курей перестали годувати, бо тузин яєць за нікля жадна курка не могла випродукувати. Малозаселений стейт Висконсін, в якому було завжди більше молочних корів, як людей, пустів і обезлюднювався, бо народ тікав до великих міст, де теж було безробіття.

Сьогодні Висконсін не той став! Він заможний, по фармах і місточках годує корів, продукує молочні вироби, має збут на все. Те саме в стейті Айова й в інших фермерських стейтах. Район Дімойн, Вілмінґтон, Єтне, Оскалюза, що його оглядає тепер спеціяльна екскурсія рільничих „експертів" із Совєтського Союзу, вже за президента Рузвелта почав убивати свиноматок, щоб піднести ціну на свині й обмежити продукцію м'яса, на яке не було збуту.

Що сталося за останніх 25 років? Хто завинив і хто прислужився справі? І тут саме фармерська політика прийшла фармерам на поміч. Бо до часу депресії жадної фармерської політики в Америці не було. Вольному була воля продукувати, що хто хотів. Земля родюча і добра, регулярно наводнена атмосферою, родила всячину, але про збут цієї всячини не було кому подбати. Демократи складали вину на республіканців, мовляв, вони дбають про великий промисл, а фармерів лишають на призволяще. Республіканці боронилися тим, що вбивством свиноматок і викиданням їх на смітник відносин поправити на довшу мету не можна. Треба створити при Департаменті Рільництва окремі реферати для справ збуту, треба зорганізувати „фармерську політику". А самі фармери покликали на поміч кооперацію. Сьогодні фармерська політика функціонує як годинник, і, без огляду на те, чи будуть при владі республіканці чи демократи, депресії американські фармери не бояться і її не буде. Живемо в іншому „циклі" і чекати на депресію або страшити нею людей тепер не поможе! Може бути 7 товстих чи 7 худих років на підставі біблії — але навіть ті худі роки не будуть депресією, лише пристосуванням продукції воєнної до мирної чи навпаки.

Ціллю нашо було теж перевірити, як виглядають українські колонії літом. Бо не раз весною можуть шуміти потоки чи грати водоспади, а літом панувати посуха, з браку дощових опадів, висушить усе. Опади атмосферичні це дуже важливий чинник у доборі теренів колонізаційних. Совєтська рільнича комісія що відвідала стейт Айову щоб познайомитись з годівлею свиней і продукцією кукурудзи та пашних трав, дивувалася великій продукції родючості землі в Айові. Ствердили, що Айова подібна до Херсонщини, з тією різницею, що на Україні, біля Одеси, є всього 16 інчів атмосферичних опадів, подібно як в стейті Кензас, коли в Айові і Висконсіні є 30—38 інчів річно. Тому й урожай на фармах українців добрий, дощу забагато так, що лани кукурудзи надто заросли бурянами. Айова має дощі рівномірні, не має злив, на поле все можна виїхати культиватором, тому і лани там чистенькі. Біля господарських будинків бачили ми теж „старокрайові городи" — трохи цибулі салати, огірків, ранніх барабоhelp, часничку тощо, чого нема на американських фармах. Працюють наші фармери ще й у фабриці, а суботами, неділями та ночами, при світлі трактора, доганяють того, що занедбали з браку часу. В будні дні жінки фармерують. Серед американців жінок на полі не видно.

(Кінець буде).

Роман Савицький

ТРЕТІЙ РІК ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ

Головні проблеми УМІ в самих початках його існування (урухомлення цілого апарату, здобуття відповідного контингенту учнів, скомплетування кваліфікованого Учительського Збору, здобуття авторитету серед молоді, довір'я серед громадянства), розв'язалися з бігом недовгого часу автоматично, внаслідок трьох чинників: 1. бажання свідомих громадян вдержувати своїх дітей на відповідному культурному і національному рівні, 2. зорганізована і скоординована внутрішня система УМІ, 3. чесна, та жертвенна праця Учительського Збору в централі і у всіх відділах. Рівночасне співділання цих трьох чинників мусіло дати остаточно у висліді те, що сьогодні собою уявляє УМІ для кожного його учня, для всіх Батьків наших учнів, для кожного з нас, учителів і врешті для усіх уважливих обсерваторів.

Тепер, після трирічної праці, ці початкові проблеми перестали бути проблемами, а зате виростають перед нами нові завдання, я б сказав проблеми вищого порядку, такі, які звичайно має кожна виховна установа, що вже добилася якихсь результатів і має обов'язок своє відповідальне діло продовжувати, вдосконалювати і поглиблювати. І ми ні трохи не сумніваємося в цьому, що й із цими новими проблемами УМІ впорається, особливо, коли приглянемося теперішньому станові Інституту, як навчального апарату і останнім вислідам праці усіх учнів і учителів, як продуктові цього апарату.

З кінцем шк. року 1954-1955 Український Музичний Інститут начислював 393 учнів (кінцевий іспит здавало 356 учнів — інші здаватимуть цей іспит після ферій). Та не тільки про число тут йде. Головне, це те, що тих, близько 400 учнів назагал поставлені технічно „на ноги", (або іншими словами: всі вони одержали вже добрі підстави до продовжування, або вивершування свого музичного образування, а музично мають точно спрецизовану мету, ціль, до якої повинні дійти. Учителі створили їм всі умовини до осягнення цієї мети в кожному індивідуальному випадку. Йдеться лише про видержливість і працю. А незаступимим стимулом до видержливости в праці є обсервування самими учнями дуже доброго поступу кращих учнів і надзвичайних, блискучих результатів у т. зв. „визначних" учнів, цебто учнів з оцінкою „визначно". Пригадую, на самому початку праці Інституту ми писали про те, що тільки посилена праця великого числа учнів може видати непересічні вислiди у поодиноких випадках. І так воно сталося вже тепер: чотири сотні учнів виеманували із себе п'ятнадцять „визначних" (минул. року було їх дев'ять), які є сіллю УМІ, які є свідомі значення їхнього вирізнення і відповідальности, що спочиватиме на них в майбутньому. Ось їхні прізвища: Ню Йорк: Любомир Крушельницький, Стефанія Маличівська, Христина Ссадца, Юрій Шуган, Марта Чапельська, Дарія Якимів. Филаделфія: Ірина Кондра, Ждана Кравців, Роман Савицький, Ігор Старух. Нюарк: Оксана Нагнибіда. Пассейк: Богдан Кобзар, Ліда Рудницька. Елизабет: Марта Шлемкевич. Честер: Таїса Збир. Ці „визначні" — це безперечно таланти. Але вони не тільки таланти, вони діти праці, обов'язку, точности і пильности". І тому саме вони „визначні". Талантів, подібних цим п'ятнадцятьом, ми могли б нараховувати у нас до сотні. І я переконаний, що в майбутньому до цих п'ятнадцяти доскочать поволі й інші, які вже напевно цього року, при роздачі свідоцтв і нагород, зробили відповідні постанови. В цей спосіб УМІ продукує нових, добрих виконавців, в свій час подарує їх українському загалові, а тоді наше громадянство повинно прийняти їх з відкритими раменами.

Незвичайно сильною підбудовою УМІ, як цілости, є його відділи. Хоч Нюйоркська школа Інституту є централею і нараховує майже одну третину усіх учнів Інституту, то все ж таки я сказав би, що відділи організаційно в дечому навіть перевищають централю. Чи візьмемо знаменито організаційно охоплені і на високому рівні проваджені відділи в Нюарку і Пассейку, чи приглянемося дуже скорому розвиткові відділу в Клівленді, чи зразковому під научним оглядом відділові в Лорейн, чи сталому розвиткові найбільшого відділу у Филаделфії, чи врешті послідовному у своїй праці, що дає щораз кращі результати, відділові в Честер і, покищо ще малим, але працюючим вперто серед трудних місцевих обставин, відділам в Елизабет, Джерзі Ситі, Вілмінґтон, Трентон і Балтімор, — скрізь ми побачимо одно найважніше, найяркіше явище: з року на рік квантитативний і квалітативний поступ внаслідок очевидних вислідів праці й абсолютного довір'я і респекту до місцевих учителів і головного проводу Інституту.

Ті Шановні Громадяни, які не бувають на пописах, а тим більше на іспитах Українського Музичного Інституту, прочитавши ці рядки, не зможуть собі уявити образу учня Муз. Інституту під час його безпосередньої праці - акції, для демонстрації свого знання і технічного уміння, перед широкою публікою, чи перед іспитовою комісією. Саме на пописах і при іспитах виявляються усі компоненти, сума яких дає коректне, а то й дуже добре виконування музичних творів. Бистрий обсерватор бачить в очах, на обличчі і в усіх рухах учня, як на екрані, його детермінацію показати себе в найкращому світлі, його відвагу виступити перед другими, його сконцентрованість над точністю виконання матеріялу, його психічну зрівноваженість і врешті його намагання зробити це все свобідно й естетично. Прослухавши в червні ц. р. велику частину учнів на пописах і усіх учнів на іспитах, я мав добру нагоду переконатися про очевидну наявність серіозної внутрішньої боротьби цих вище наведених позитивів кожного учня з їх противними, неґативними чинниками, що перешкоджують учневі виявити себе в доброму світлі: дитяча розсіяність, пописова, чи іспитова трема, за мала підготовка (кожний не досить підготований учень на іспиті дуже різко і прикро відчуває брак твердого ґрунту під ногами і тяжко жалує свого лінивства), а врешті трудні умовини виступу: численна публіка, або насторожена, сувора іспитова комісія.

(Докінчення буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаґо, Ілл.

Український День Школи та інші літні імпрези.

Минулої неділі, дня 17 липня ц. р. відбувся Український День Школи св. Николая — в огороді св. Николая при Гіґґінс Ровд і Дес Пленс Рівер. Цей День відбувається постійно кожного року в літній порі і користується чи не найбільшою популярністю серед цілої Шикаґівської Громади у зв'язку із наскрізь позитивною і потрібною працею, що її проводить від багатьох літ ця цілоденна, одна із найбільших, парафіяльних українських шкіл у ЗДА. Цього року ок. 10,000 гостей відвідало цю імпрезу. Хоч ця поважна кількість гостей не є найбільшою, бо з уваги на непевну погоду дехто не прибув, під оглядом фінансовим приніс чи не найвищу досі суму — приблизно 25,000 долярів. Це очевидно поважний осяг для новозбудованої школи, яка з уваги на швидкий приріст дітвори вимагає вже дальшої розбудови і поширення. Це ще один доказ збоку Шикаґівської Громади, що вона в основі позитивно ставиться до всіх корисних починів і не жаліє своєї підтримки, гроша і праці, якщо йде про добре діло. Треба було подивляти працю численних працівників і працівниць, що зовсім безкорисно жертвували свій час, щоб виконати призначене їм діло, яке зміряло до одного: щоб кожна точка і ділянка програми Шкільного Дня вийшла без закиду. Треба було бачити, як з острахом дивилися організатори на небо, що постійно загрожувало дощем; але все ж таки, до „мокрої катастрофи" не дійшло, навпаки кінець - кінців випогодилося і була можність продовжувати цю гарну імпрезу поза назначений час. Велика кількість приявних, численні авта, різноманітна програма — все це не перешкоджувало тому, що імпреза відбувалася у зразковому порядку. З-поміж точок багатої програми Дня, зорганізованої Комітетом під проводом П. Шияна, треба відмітити виступ стейтового сенатора Роберта Греґема (25 сен. дістрікт), що представлений зібраним головою Ліґи Американців Українського Походження І. Дужанським, склав щирий привіт зібраній українсько-американській громаді міста Шикаґо, підкреслюючи свої симпатії до змагань українського народу, як і до інших народів, поневолених Москвою. Зчерги п. Дужанський передав почесному гостеві Пропам'ятну Книгу Школи Св. Николая, у гарній оправі та карту земель України в англійській мові, що її недавно видала великим накладом Ліґа Американців Українського Походження, як чергове, незвичайно важливе джерело інформації про Україну серед англомовної суспільности.

Цілу імпрезу Дня Школи очолював ігумен і парох парохії св. Николая — о. д-р В. Гавліч, ЧСВВ, який опісля при нагоді прийняття для членів Комітету Дня Школи, а було їх около 300 осіб, в дні 21 липня ц. р. зложив в окремім промовісвіті з Дня всім сердечну подяку, підкреслюючи цей, гідний уваги факт — згідливої співпраці численних організацій не тільки парохіяльних, але цілком світських, зокрема молодечих, факт, якому цей День Школи завдячує свій винятковий успіх. О. Протоігумен Микола Когут, ЧСВВ, почесний гість з Ню Йорку, свідок успішної імпрези та учасник прийняття, висловив своє признання і захоплення для повної посвяти праці парохії Святого Николая в Шикаґо і її парохіян, що ставлять її на провідне місце в цілій Америці.

Місяць липень в Шикаґо — був свідком ще одної успішної імпрези — а це Дня Сумівської Молоді в найкращому розривковому парку Шикаґо, Рівервю, в дні 10 липня ц. р., що його улаштувала сумівська молодь, згуртована у Осередку ім. М. Павлушкова. Ця імпреза зібрала кількатисяч гостей, зокрема молоді, яка не жаліла труду прибути навіть із подальших місцевостей, як Мінеаполіс, Мілвокі, Дітройт та взагалі з цілого т. зв. „Мідвест-у". Дохід з цієї імпрези був призначений на сплату новозакупленого, репрезентативного Дому Молоді в Шикаґо, на 1000 осіб за ціну 76,000 долярів.

На день 24 липня ц. р. підготовила свій річний празник парохія Катедрального Обору ім. Св. Володимира під проводом свого пароха о. прот. О. Мицика з великою церковною і світсько - мистецькою та розваговою програмою. Це річне свято зібрало велику кількість вірних не тільки із Шикаґо, але і сусідних парохій, навіть з Індіяна та Висконсин. А на закінчення місяця липня — в дні 31 липня ц. р. — Відділи Українського Народного Союзу в Шикаґо улаштовують свій традиційний День Українського Народного Союзу, що відбувається в пікніковому огороді св. Николая. Цей День — це день стрічі не тільки численної громади членства УНСоюзу з Шикаґо й околиці — найчисленнішої в ЗДА і Канаді, але й симпатиків та членів інших братніх організацій. Вершком програми буде роздача нагород між учасників та вибір королеви Дня УНСоюзу, що нею в минулому році була гарна Полтавка, панна Галина Горошко. Треба вірити, що День УНСоюзу притягне тим разом рекордове число учасників, бо це ж остання неділя липня, в котрому то місяці всі того роду імпрези в Шикаґо мусять удатися, тимбільше, що робить його така заслужена Установа, як УНСоюз.

В. Н.

Картерет, Н. Дж.

Посвячення прапорів ООЧСУ.

Одна із активніших українських громад в стейті Ню Джерзі, Картерет в неділю, дня 26 червня 1955 р. була свідком посвячення прапорів 9-го Відділу ООЧСУ та відзначення 14-ої річниці проголошення Акту відновлення української державности з 30 червня 1941 р. у Львові.

Урочисті акти посвячення прапорів відбулися при здвизі вірних, в обох українських церквах, після відправлення Служби Божої. Національний прапор посвятив о. протопресвітер Ів. Гундяк, виголосивши при тій нагоді патріотичну промову, а організаційний прапор 9-го Від. ОООЧСУ посвятив грек. кат. парох о. Харчишин. Опісля відбувся похід головною вулицею Картерету при звуках оркестри „Сурма" із Джерзі Ситі. Похід очолював секретар Від. 9-го ООЧСУ Мирослав Гидзік. На переді колони маяв зоряний американський прапор, за ним несено прапори національний і революційний та прапор Головної Управи ООЧСУ, опісля посвячені прапори, удекоровані стяжками і за ними прапори братніх Відділів ООЧСУ та СУМА, що прийшли звеличати це свято. У поході йшло біля 300 людей, із поважною колоною Юних Сумівців та під звуки дутої оркестри „Сурма", при асисті американської поліції, яка на час походу здержала на тій головній вулиці увесь рух та в оточенні відпоручника Головної Управи ООЧСУ сотн. Юрія Кононева й делеґатів. Друга частина посвячення прапорів відбулася в найбільшій залі біля Сити Голу. Держачи кріпко в своїх руках обидва прапори, учасник визвольних змагань, сотн. Ю. Кононів, як відпоручник Головної Управи ООЧСУ, після палкої високопатріотичної промови, вручив їх голові 9-му Відділові ООЧСУ Іванові Глущекові, який із своєї черги з коротким словом передав їх хорунжим Відділу, що давши приречення держати й обороняти їх гідно, поставили їх на вдекоровану сцену між прапорами Головної Управи й Братніх Відділів ООЧСУ, та СУМА. Після того всі присутні засіли за столи з їжою, на президіяльному місці засів майор міста Картерет з Дружиною п. Френк Вареформ, та інші гості як відпоручники братніх відділів ООЧСУ та СУМА. Після молитви о. Харчишина, відбувся обід та привіти і вписування в пропам'ятну книгу Відділу та зложення пожерта. Привіти склали майор Картерету Вареформ, заохочував українців до боротьби за волю; о. протоєрей Гундяк, сотн. Ю. Кононів від Г. У. ООЧСУ, від 1. Відд. ООЧСУ мґр. В. Пришляк, від другого Від. ООЧСУ д-р О. Соколишин, який передав теж й привіт від Філії УККА Ню Йорк, від 12 Від. ООЧСУ Джерзі Сити мґр. Притуляк, від 16 Від. ООЧСУ, Бейон, Лев Федак, від 23-го Від. ООЧСУ Перт Амбой Тарасюк, від Осер. СУМА ім. Лесі Українки та Оркестри „Сурма" п. Гавур й інші. Далі секретар Від. ООЧСУ Картерет відчитав писемні привіти: від СУМА осередок Ню Йорк, від ООЧСУ: відділи 4-й Бостон, 5-ий Гартфорд, 11-й Йонкерс, 28 Ветлегем й ін. Оркестра „Сурма" під диригентурою проф. Задорного цілий час грала під час вручення прапорів хорунжим національний гимн, потім під час обіду марші, а опісля на сцені в'язанки українських пісень. В програму входили ще виступи бандуристів проф. Левицького та п. Юркевича, і виступи танцювального ансамблю Юного СУМА, Картерет під управ. проф. Кей Симчук, б. учениці школи Авраменка.

Д-р О. С.

З наших буднів

НА ТЕМУ ВИСОКОЇ ПОЛІТИКИ

Здається мені, що я зробив відкриття першорядної ваги: чому нам так не везе в нашій еміграційній політиці, „чом разпря панує" між нашими партіями і немає „миру в наших душах", — про що, не раз, так красно пише, а ще красніше говорить пан доктор Шлемкевич.

От, сів я собі з олівчиком у руці та й підрахував — скільки є нас партій на еміграції. Порахував, підкреслив, додав — і що ж виходить?.. Вийшла фатальна цифра — 13!

Ось — де закопана собака! Оце ж вона, ця фатальна тринадцятка, бороздить нам вздовж і впоперек, не дає реалізувати історичну, визвольну місію! Тому й із тією консолідацією йде нам, як із Петрового дня.

Що ж робити?.. По-моєму — є два виходи з тієї ситуації: або ліквідувати котрусь із партій, або зорганізувати ще одну, нову, і так заокруглити число наших партій до 14.

Згори знаю, що перший проєкт не пройде, хоч би тобі кров з носа! На добровільну й скоропостижну самоліквідацію жадна наша партія не погодиться, хоч би вона й мала тільки півтора члена і, взагалі, ледве теліпалась на політичному горизонті.

Виходить таке діло, що треба, на ґвалт, заокруглювати до 14 і заложити якусь нову партію. Але яку? — скажіть, на милість Божу... Маємо ж у нашому еміґраційному дорібку три націоналістичні партії, декілька демократичних і соціялістичних, дві УРДП-івські, дві гетьманські, дві селянські... І так воно якось складається, що кожна партія, ніби, потрібна і конечна...

Бо, якби, наприклад, не було бандерівців, то що тоді робили б соціялісти, демократи та інші прихильники УНРади?.. Та ж основна їхня діяльність проявляється в тому, що вони громлять у своїй пресі бандерівців, а ці останні, коб здорові, що роблять поза тим, що мотлошать Державний Центр і УНРаду?..

Така сама ситуація з іншими партіями, цілими ще та розколеними. Їхні інтереси такі позазублювані, що, якби, наприклад, одна якась партія завалилася, то друга, близняче їй подібна, мусить автоматично ліквідуватись, — бо нема „партнера", немає кого бити!

Не дивлячись на ті всі комплікації, 14-ту партію треба таки заложити, придумати назву, проголосити відповідний, як каже Ґриць Зазуля, „проґрам" й, обов'язково, випустити ще одну газету, де б той „проґрам" був „віложений" по всім пунктам і параграфам.

А що, Шановні Читачі, якби так подумати над заснуванням „Партії Людей Доброї Волі і Здорового Розсудку"?

В скороченні — „ПЛДВЗД".

Ікер.

Австрія відзискала свою суверенність

Відень. — З моментом, як Франція, остання держава, що ратифікувала австрійський державний договір про повернення Австрії її суверенности, склала ратифікаційну грамоту в Москві, згідно з вимогами того договору, — Австрія дістала в середу 27 липня ц. р. назад свою суверенність. Сталося це в урочистій церемонії на майдані Сталіна у Відні, де стягнено вділ усі чотири прапори окупаційних великодержав та піднесено вгору австрійський прапор. Після того чотири високі комісарі, які виконували в Австрії надзірні функції, склали бажання канцлерові Раабові і його заступникові д-рові Шерфові. Першим головою чужої держави, що прислав з цієї нагоди ґратуляційну депешу президентові австрійської республіки Кернерові, був през. Айзенгавер. Кернер і Рааб виголосили до австрійського народу промови через радіо. В цілій Австрії били дзвони в ломенті згаданої церемонії у Відні та гуділи всі фабричні сирени й свистали всі залізничні свистки. На вуличній маніфестації у Відні були такі багатотисячні юрби головно жінок, відвезено до шпиталю, потурбованих і здавлених після того, як юрба прорвала поліційні кордони.

СОВЄТСЬКІ „КОЛГОСПНИКИ" В АЙОВІ НЕ МОЖУТЬ ЗРОЗУМІТИ УРЯДОВОЇ ДОПОМОГИ ФАРМЕРАМ

Лоренс, Айова. — Совєтська сільсько-господарська делеґація, яка перебуває в ЗДА, не може зрозуміти, чому американський уряд видає великі гроші на підтримку цін на фармерські продукти. Вияснення фармера Теффорд Дж. Тайнюша її не задовольнили. Тайнюш сказав, що уряд деколи обмежує засівні площі фармерам, і совєтські колгоспники це зрозуміли, бо ж в СССР усім керує уряд. Та коли американець почав оповідати, про те, що уряд виплачує фармерам гроші за їхні сільськогосподарські продукти, коли вони обсівають стільки площі, скільки визначив уряд, то цього совєтські делеґати не могли зрозуміти. Не зрозуміли вони також, чому американський уряд виплачує деколи фармерам гроші за те, що переховують у себе ті свої сільськогосподарські продукти, які є вже власністю уряду, але уряд не має для них відповідних магазинів.

ПАЛАТА ВІДКИНУЛА ОБИДВА ПРОЄКТИ ПРО БУДОВУ ШЛЯХІВ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів відкинула обидва проєкти про будову шляхів: урядовий — республіканський і демократичний. Після того немає виглядів, щоб був ухвалений на цій сесії Конґресу закон про будову шляхів, бо Конґрес в найближчих днях відходить на відпочинок. Урядовий законопроєкт Палата Репрезентантів відкинула більшістю 221-ого до 193-ох голосів. Після того Палата голосувала над демократичним законопроєктом і відкинула його більшістю 293-ох до 123-ох голосів. Президент пропонував, щоб видати бонди на суму 21 більйона долярів, але щоб ці бонди не обтяжували федерального бюджету. Демократи пропонували, щоб збільшити податки від газоліни і за цю суму розбудовувати шляхи. Відкинення цих проєктів було передбачене, але демократичні провідники Палати невдоволені невдачею в цій справі.

● У Бірмінґгемі в Англії повісили 33-річного Фредеріка Кросса, який вбив зовсім незнайому йому людину на те тільки, щоб дістати смертний присуд і вмерти. Він заявив на суді, що хотів скінчити самогубством, але не мав відваги. Причина — родинна трагедія.

В ЧЕРВНІ ЗБІЛЬШИЛИСЯ КОШТИ ПРОЖИТКУ НА 0.2 ВІДСОТКА

Вашинґтон, — Бюро Статистики Праці повідомляє, що кошти прожитку в місяці червні по раз перший від листопада минулого року збільшилися на 0.2 відсотка в порівнянні з травнем цього року. Оце незначне збільшення коштів прожитку настало внаслідок подорожчання харчів, мешкань, телефонічних оплат та коштів транспорту. Гадають, що і в місяці червні цього року кошти прожитку трохи збільшаться, але вистики Праці А. Джой Вікенс заявив, що, на його думку, в коштах прожитку в найближчих місяцях не буде значнішої зміни. Індекс коштів прожитку в червні становив 114.4 відсотка, а в травні цього року — 114.2 відсотка. Та все ж таки цей індекс був на 0.6 відсотка менший в порівнянні з червнем 1954 роком. (Цей індекс коштів прожитку встановлено на основі пересічних цін коштів прожитку з років 1947-1949, коли він виносив 100).

● 96-річна Емма Лезенстайн дістала за свою забезпеченеву полісу з 1909 року — 250 долярів. Вона заявила, що гроші ці віднесе до банку, щоб мати „готівку на старість".

Посмертна Згадка

ІЛЬКО КУДЛИК, член Б-ва св. Ап. Петра і Павла Відділ 338 УНСоюзу в Монессен, Па., помер 16-го липня 1955 р., проживши 74 років. Покійний походив з села Чатин, пов. Лісько, Галичина. Залишив у глибокому смутку дружину Юстину і двох синів Івана і Володимира і одну дочку Ольгу і 5 внуків. Похорон відбувся 19-го липня при участі Родини і Знайомих. — В. И. П.!

П. Янковський, секр.

Ділимося з Рідними і Знайомими сумною вісткою, що в середу, 27-го липня 1955 р., померла Наша Найдорожча Дружина, Мама і Бабуня

бл. п. ПЕЛАГІЯ НОВАК
з дому КРАП.

Покійна родилася в селі Підсотнів, пов. Бібрка, Західна Україна. Померла в наслідок автомобільного випадку в шпиталі Vassar, Poughkeepsie, N. Y., проживши 60 років.
Оставила в смутку мужа Михайла, 2 дочки Анну й Ольгу, сина Михайла і 2 внуків.
Похорон відбудеться в понеділок, 1-го серпня 1955 р. з каплиці похор. заведення Auchmoody Funeral Parlor, Main St., Fishkill, N. Y., о год. 9:30 рано.
Всіх Кревних і Знайомих, до участи в цих сумних обрядах запрошують горем прибиті

МУЖ і ДІТИ

ТАРЗАН, ч. 3560. Прощавайте!

Тижні жив Тарзан між своїми підвладними, раз-у-раз викликаючи у них подив своєю відвагою.

Та кінець-кінцем його охота мандрувати зросла. Призначивши Касулю заступати його під час своєї відсутности, він попрощався.

Так мавполюдина залишила спокійне життя, несвідома того, що палець призначення провадив її до неймовірних пригод.